

Så Kornkvaliteten 2012

Oppdatert pr. 13. november

Kimen Såvarelaboratoriet AS har nå analysert så mange prøver av årets såkorn at vi har fått et godt bilde av kvaliteten. **Hovedinntrykket er mye Fusarium-smitte i Sør-Norge som skaper store spiringsproblemer i havre. Analysene av bygg og vårhvete viser at prøvebeising har hatt god effekt i de fleste tilfeller. Bygg fra Trøndelag har også mer Fusarium-smitte enn tidligere år. I tillegg er det kraftig spiretreghet i Trøndelagskornet.**

Sør-Norge

I **bygg** er spireevnen stort sett bra: I gjennomsnitt 92 % ubeisa og 94 % etter prøvebeising. Så å si alle prøvene har spirt minst 85 % etter beising. I sortene Edel og Marigold er det kraftig spiretreghet, mens dette ikke er noe problem i de andre byggsortene. De fleste prøvene har mye Fusarium-smitte, og behovet for soppbekjempelse av såkornet er derfor stort.

Mange av **havreprøvene** har også i år låg spireevne, og beising har ikke hatt tilfredsstillende effekt. I gjennomsnitt er spireevnen 82 % ubeisa og 85 % etter prøvebeising. Dårligst ut kommer sorten Haga som i snitt spirer bare 74 % ubeisa og 81 % etter beising. Kun halvparten av havreprøvene rekker opp til sertifiseringsgrensa på 85 % spireevne.

Hovedårsaken til dårlig spiring i havre, er kraftig smitte av Fusarium. Mens beising har god virkning på soppen som sitter utenpå kornet, greier ikke beisemiddelet å ta knekken på smitten som sitter under skallet. Dermed blir spiren drept på et tidlig stadium i veksten.

Mekanisk skade som følge av tresking ved høyt vanninnhold har redusert spireevnen i en del partier.

I **vårhvete** er vi heldigere stilt. Selv om det også her er mye Fusarium-smitte, har beising som regel hatt god effekt. Mens gjennomsnittlig spireevne er bare 79 % ubeisa, er den 90 % etter prøvebeising.

Som i havre er spireevnen i en del partier ødelagt av tresking ved høyt vanninnhold. I andre tilfeller er det brukt for høy temperatur ved tørking av kornet.

Det er lite smitte av hveteaksprikk i år, men på grunn av mye Fusarium-smitte, er det også i vårhvete stort behov for soppbekjempelse av såkornet.

Trøndelag

Spireevnen i **bygg** er omtrent som for bygg fra Sør-Norge. Såkornet er imidlertid svært spiretregt og vil trenge varmebehandling for å sikre god oppspiring til våren.

De siste årene har det vært mye smitte av byggbrunflekk i Trøndelag. I år er dette betydelig mindre. Derimot er det mer smitte av Fusarium enn vi er vant til. Det er også registrert smitte av naken sot i en del byggprøver. Noen partier trenger derfor beising med spesialmiddel mot naken sot.

Det er til nå analysert få prøver av **havre** fra Trøndelag. Likevel kan vi konstatere at det også her er problemer med spireevnen, selv om Fusarium-nivået er lavere enn i Sør-Norge. En våt høst med tresking av svært fuktig korn, har i en del tilfeller ført til slagskader og redusert spireevne.

Tabell 1. Spireevne, angrep av soppsjukdommer og behov for soppbekjempelse i prøver av **bygg** fra korndyrkere i Sør-Norge. Resultatene er basert på 305 prøver analysert pr. 13.11.2012.

Sort	Antall prøver	Spireevne % *		Smittegrad % **		% av prøvene som trenger soppbekjempelse
		Ubeisa	Prøvebeisa	<i>Fusarium</i>	Byggbrunflekk	
Brage	37	90+ 3=93	90+ 4=94	42	6	95
Edel	26	68+26=94	64+32=96	39	3	96
Heder	42	88+ 5=93	87+ 8=95	34	4	83
Helium	91	87+ 3=90	87+ 6=93	32	31	88
Iron	10	74+ 8=82	76+11=87	34	9	70
Iver	26	90+ 2=92	91+ 3=94	35	28	96
Marigold	21	69+24=93	68+27=95	20	2	48
Tiril	17	89+ 4=93	86+ 9=95	25	31	77
Tyra	25	91+ 2=93	91+ 5=96	27	28	84
Bygg	305	85+ 7=92	84+10=94	32	18	85

* Spireevne = normale spirer + friske, uspirte korn

** 14 % *Bipolaris* i Edel

Tabell 2. Spireevne, angrep av soppsjukdommer og behov for soppbekjempelse i prøver av **havre** fra korndyrkere i Sør-Norge. Resultatene er basert på 228 prøver analysert pr. 13.11.2012.

Sort	Antall prøver	Spireevne % *		Smittegrad %		% av prøvene som trenger soppbekjempelse
		Ubeisa	Prøvebeisa	<i>Fusarium</i>	Havrebrunflekk	
Belinda	129	82+ 1=83	84+ 2=86	47	13	82
Haga	42	73+ 1=74	79+ 2=81	54	34	63
Hurdal	19	84+ 3=87	83+ 5=88	36	48	90
Odal	22	84+ 1=85	86+ 2=88	32	7	91
Ringsaker	12	74+11=85	74+14=88	25	19	64
Havre	228	80+ 2=82	82+ 3=85	44	19	79

Tabell 3. Spireevne, angrep av soppsjukdommer og behov for soppbekjempelse i prøver av **vårhvete** fra korndyrkere i Sør-Norge. Resultatene er basert på 232 prøver analysert pr. 13.11.2012.

Sort	Antall prøver	Spireevne %		Smittegrad %		% av prøvene som trenger soppbekjempelse
		Ubeisa	Prøvebeisa	Fusarium	Hveteaksprikk	
Bjarne	57	83	91	40	8	86
Demonstrant	63	74	87	34	5	73
Krabat	24	77	88	28	6	89
Zebra	83	81	92	35	5	89
Vårhvete	232	79	90	35	6	84

Tabell 4. Spireevne, angrep av soppsjukdommer og behov for soppbekjempelse i prøver av **bygg** fra korndyrkere i Trøndelag. Resultatene er basert på 157 prøver analysert pr. 13.11.2012.

Sort	Antall prøver	Spireevne % *		Smittegrad % **		% av prøvene som trenger soppbekjempelse
		Ubeisa	Prøvebeisa	<i>Fusarium</i>	Byggbrunfleck	
Brage	19	75+18=93	74+21=95	41	7	90
Edel	12	53+35=88	51+39=90	43	6	83
Heder	15	81+11=92	78+17=95	35	7	87
Tiril	78	80+12=92	79+15=94	23	20	63
Tyra	26	82+11=93	79+16=95	28	16	73
Bygg	157	77+15=92	76+18=94	29	15	73

** 4 % Bipolaris i Edel

Tabell 5. Spireevne, angrep av soppsjukdommer og behov for soppbekjempelse i prøver av **havre** fra korndyrkere i Trøndelag. Resultatene er basert på 12 prøver analysert pr. 13.11.2012.

Sort	Antall prøver	Spireevne % *		Smittegrad %		% av prøvene som trenger soppbekjempelse
		Ubeisa	Prøvebeisa	<i>Fusarium</i>	Havrebrunfleck	
Gere	2	72+ 3=75	81+ 2=83	13	49	100
Ringsaker	10	73+11=84	77+ 9=86	25	10	60
Havre	12	72+10=82	78+ 8=86	23	16	67